

കേരള സർക്കാർ

സംഗ്രഹം

പരിസ്ഥിതി വകുപ്പ്-ശബരിമല തീർത്ഥാടനം-പാരിസ്ഥിതിക സംരക്ഷണം ഉറപ്പാക്കുന്ന തിന്മുള്ള നടപടികൾ - ഉത്തരവാകുന്നു.

പരിസ്ഥിതി (എ) വകുപ്പ്

സ.ഉ.(കൈ) നം. 06/11/പരി.

തീയതി, തിരുവനന്തപുരം 16.11.2011

- പരാമർശം: (1) കേരള നിയമസഭയുടെ പരിസ്ഥിതി സംബന്ധിച്ച സമിതി 28.07.2010 ൽ സമർപ്പിച്ച എട്ടാമത് റിപ്പോർട്ട്
- (2) ഡി ബി പി 53/2010 ൽ 22.09.2010 ലും 03.11.2010 ലും ബഹുമാനപ്പെട്ട കേരളാ ഹൈക്കോടതി പുറപ്പെടുവിച്ച ഉത്തരവുകൾ
- (3) 3282/2010 നമ്പർ റിട്ട് ഹർജിയിൽ ബഹുമാനപ്പെട്ട കേരളാ ഹൈക്കോടതി 26.04.2011 ൽ പുറപ്പെടുവിച്ച ഉത്തരവ്
- (4) 28.03.2011 ൽ സംസ്ഥാന മലിനീകരണ നിയന്ത്രണ ബോർഡ് മെമ്പർ സെക്രട്ടറി അയച്ച പി സി ബി/റ്റി എ സി/എൽ സി/788/10 നമ്പർ കത്ത്
- (5) 25.06.2011 ൽ നടന്ന പാർലമെന്റംഗങ്ങളുടെ യോഗത്തിന്റെ നടപടി കുറിപ്പുകൾ
- (6) ശബരിമലയിലെ പാരിസ്ഥിതിക പ്രശ്നങ്ങൾ സംബന്ധിച്ച് 11.10.2011 ൽ ബഹുമാനപ്പെട്ട മുഖ്യമന്ത്രി വിളിച്ചു കൂട്ടിയ ചർച്ചയുടെ നടപടിക്കുറിപ്പ്

ഉത്തരവ്

ശബരിമലയിലെ അതിലോലമായ വന്യജൈവവൈവിധ്യ ആവാസ വ്യവസ്ഥയിലേക്കുള്ള ചെറിയ കടന്നുകയറ്റം പോലും അതിന്റെ സന്തുലിതാവസ്ഥയെ തകിടം മറിക്കുമെന്നതിനാൽ ഭക്തലക്ഷങ്ങളുടെ പ്രവാഹം വനമേഖലയിലെ പാരിസ്ഥിതിക വ്യവസ്ഥയെ ബാധിക്കാതിരിക്കണമെങ്കിൽ ഭരണാധികാരികളും, തീർത്ഥാടകരും വളരെ യേറെ ശ്രദ്ധിക്കേണ്ടതുണ്ടെന്നും, തീർത്ഥാടകർക്ക് സൗകര്യം ഒരുക്കുന്നതോടൊപ്പം, പരമാവധി പരിസ്ഥിതി മലിനീകരണം ഒഴിവാക്കി പരിസ്ഥിതി സന്തുലനം കാത്തു സൂക്ഷിക്കുന്നതിന്, വിവിധ വകുപ്പുകളുടെ ഏകോപനവും ആസൂത്രിതമായ പ്രവർത്തനവും അത്യാവശ്യമാണെന്നും, തീർത്ഥാടകർക്കായി ഒരുക്കേണ്ടതിന്റെ ഭാഗമായ നിർമ്മാണ പ്രവർത്തനങ്ങളും, ദൈനംദിന പ്രവർത്തനങ്ങൾ മൂലം ഉണ്ടാകുന്ന മലിനീകരണം നിയന്ത്രിക്കേണ്ടതാണെന്നും ഒന്നാമതു സൂചിപ്പിച്ച റിപ്പോർട്ടിൽ ശുപാർശ ചെയ്തിട്ടുണ്ട്.

2. ശബരിമല തീർത്ഥാടന കാലത്ത് പമ്പാനദി മലിനപ്പെടുന്നതും, പ്ലാസ്റ്റിക്, മലിനീകരണവും പൊതുജനാരോഗ്യ ഭീഷണിയും ഉണ്ടാക്കുന്നതുമായ മറ്റ് വസ്തുക്കൾ, എന്നിവ തീർത്ഥാടന പാതകളിലും, പമ്പ, നിലയ്ക്കൽ, എരുമേലി എന്നിവിടങ്ങളിൽ ഉപേക്ഷിക്കുന്നതും, കർശനമായി തടയേണ്ടതിന്റെയും ശബരിമല മാസ്റ്റർ പ്ലാൻ പ്രകാരം, പാരിസ്ഥിതിക പ്രശ്നങ്ങൾക്ക് പരിഹാരം ഉണ്ടാക്കേണ്ടതിന്റെ ആവശ്യകതയും, അതിലേയ്ക്കായി, സന്നിധാനത്തും, പമ്പ, ചാലക്കയം, നിലയ്ക്കൽ, എരുമേലിയുൾപ്പെടെയുള്ള ഇടത്താവളങ്ങളിലും തീർത്ഥാടകരുടെയും, മറ്റുള്ളവരുടെയും പ്രവർത്തനങ്ങൾ, സൂചനയിലുള്ള കോടതിയുത്തരവുകൾ പാലിച്ചായിരിക്കണമെന്ന് തിരുവിതാംകൂർ ദേവസ്വം ബോർഡും, സംസ്ഥാന സർക്കാരും, മലിനീകരണ നിയന്ത്രണ ബോർഡും ഉറപ്പാക്കണമെന്നും, പത്തനംതിട്ട, കോട്ടയം ജില്ലാ കളക്ടർമാരും, ശബരിമല തീർത്ഥാടനവുമായി ബന്ധപ്പെട്ട് നിയോഗിക്കപ്പെടുന്ന എക്സിക്യൂട്ടീവ് അധികാരമുള്ള ഉദ്യോഗസ്ഥരും, പോലീസ് അധികാരികളും അപ്രകാരമുള്ള നടപടികൾക്ക് ക്രിമിനൽ നടപടി നിയമം അനുശാസിക്കുന്ന പോലീസ് സഹായം ലഭ്യമാക്കണമെന്നും രണ്ടും, മൂന്നും സൂചനകൾ പ്രകാരം ബഹുമാനപ്പെട്ട കേരളാ ഹൈക്കോടതി ഉത്തരവായിട്ടുണ്ട്. ഇക്കാര്യങ്ങൾ അഞ്ച്, ആറ് സൂചനകളിൽ പരാമർശിക്കുന്ന ചർച്ചകളിൽ വിഷയിഭവിക്കുകയും, ശബരിമല തീർത്ഥാടന കാലത്തെ പാരിസ്ഥിതിക പ്രശ്നങ്ങൾക്ക് ഹ്രസ്വകാല, ദീർഘകാല നടപടികൾ സ്വീകരിക്കണമെന്ന് തീരുമാനിക്കുകയും ചെയ്തിട്ടുണ്ട്. പ്രസ്തുത തീരുമാനങ്ങളും സൂചന നിയമനടപടി സമിതി റിപ്പോർട്ടിലെയും, ഹൈക്കോടതി ഉത്തരവുകളിലെയും നിർദ്ദേശങ്ങളും നടപ്പാക്കുന്നതിന്റെ ഭാഗമായി, ശബരിമല തീർത്ഥാടനത്തോടനുബന്ധിച്ചുണ്ടാകുന്ന പാരിസ്ഥിതിക പ്രശ്നങ്ങൾ പരിഹരിക്കുന്നതിനായി താഴെപ്പറയുന്ന ഉത്തരവുകൾ പുറപ്പെടുവിക്കുന്നു.

3.1. സന്നിധാനത്തും, പമ്പയിലും, സ്വീവേജ് മാലിന്യം ശാസ്ത്രീയമായി സംസ്കരിക്കുന്നതിനുള്ള സ്ഥിരം സംവിധാനങ്ങൾ ഉണ്ടാകുവരെ രണ്ടിടങ്ങളിൽ നിന്നും പമ്പാനദിയിലേക്ക് ഒഴുകിയെത്തുന്ന നിർദ്ദമനജലം, അതിനുള്ള ഗുണനിലവാരം പാലിച്ചുള്ളതാണെന്ന് ദേവസ്വം ബോർഡും, മലിനീകരണ നിയന്ത്രണ ബോർഡും ഉറപ്പാക്കേണ്ടതാണ്. ഹോട്ടലുകളിൽ നിന്നുള്ള മാലിന്യങ്ങൾ നദിയിലെത്താതിരിക്കാനും നടപടി സ്വീകരിക്കേണ്ടതാണ്.

3.2. മലിനജല ശുദ്ധീകരണത്തിന്, നേരത്തെ പരിശോധിച്ചും പ്രയോഗിച്ചും, ഉപയോഗക്ഷമത ഉറപ്പാക്കിയതും, പൊതുജനാരോഗ്യത്തിന് യാതൊരു വിധത്തിലും ഹാനികരവുമല്ലാത്ത രാസവസ്തുക്കൾ മാത്രമേ ഉപയോഗിക്കുന്നുള്ളൂ എന്ന് ഉറപ്പു വരുത്തേണ്ടതാണ്. ' കണ്ടാമിനേറ്റഡ് ഫെറസ് ക്ലോറൈഡ് ' രാസപദാർത്ഥം യാതൊരു കാരണവശാലും ഉപയോഗിക്കാവുന്നതല്ല.

3.3. സംസ്ഥാന മലിനീകരണ നിയന്ത്രണ ബോർഡിന്റെ 22.11.2010 ലെ പി സി ബി/എച്ച് ഒ/പി എൽ എ/ജി ഇ എൻ/2010 നമ്പർ വിജ്ഞാപനപ്രകാരം ശബരിമലയിലും പ്രധാന തീർത്ഥാടന ഇടത്താവളങ്ങളിലും പ്ലാസ്റ്റിക് പൂർണ്ണമായി നിരോധിച്ചിരിക്കുകയാണ്. ഈ നിരോധനം പൂർണ്ണമായി നടപ്പാക്കുന്നതിന് ശുചീകരണ പ്രവർത്തനങ്ങളിൽ ഏർപ്പെട്ടിരിക്കുന്നവർക്ക് ജില്ലാ ഭരണകൂടങ്ങളും, പോലീസ്

വകുപ്പും രണ്ട്, മൂന്ന് സൂചനകളിലെ ഉത്തരവുകൾ, അനുസരിച്ചുള്ള നിയമപരമായ വിനയങ്ങളും, നടപ്പാക്കുന്നതിനുള്ള സഹായങ്ങളും നൽകേണ്ടതാണ്.

3.4. തീർത്ഥാടകർ വസ്ത്രം പമ്പാനടിയിൽ ഉപേക്ഷിക്കുന്നത് ശേഖരിക്കുന്നതിനുള്ള ലേലം ചെയ്യുമ്പോൾ നടിയിൽ ഉപേക്ഷിക്കുന്ന എല്ലാ വസ്ത്രങ്ങളും എടുത്തു മാറ്റാൻ വ്യവസ്ഥയുണ്ടാക്കേണ്ടതും അത് കർശനമായി പാലിക്കുന്നു എന്ന് ദേവസ്വം ബോർഡ് ഉറപ്പാക്കേണ്ടതുമാണ്.

3.5. സന്നിധാനം, പമ്പ, നിലയ്ക്കൽ എന്നിവിടങ്ങളിൽ കാര്യക്ഷമമായ ഇൻസിനറേറ്ററുകൾ സ്ഥാപിക്കേണ്ടതും, അവ ഫലപ്രദമായി പ്രവർത്തിക്കുന്നു എന്ന് ദേവസ്വം ബോർഡ് ഉറപ്പാക്കേണ്ടതുമാണ്.

3.6. പ്ലാസ്റ്റിക് നിരോധനം നിലവിലില്ലാത്ത ഇടത്താവളങ്ങളിലും, ജലാശയങ്ങളിലും, എണ്ണ, ഷാമ്പു, ചായങ്ങൾ, പല്ലുതേയ്ക്കാനായി ഉപയോഗിച്ച ശേഷമുള്ള വസ്തുക്കൾ, കടലാസുകൾ, പ്ലാസ്റ്റിക് കുപ്പികൾ എന്നിവ ഉപേക്ഷിക്കുന്നത് തടയുന്നതിനായി തദ്ദേശ ഭരണ സ്ഥാപനങ്ങൾ, അവ നിക്ഷേപിക്കുന്നതിനും, ശേഖരിച്ച് നിർമ്മാർജ്ജനം ചെയ്യുന്നതിനുമുള്ള സംവിധാനങ്ങൾ ഏർപ്പെടുത്തേണ്ടതാണ്.

4. ശബരിമലയിലും, പമ്പ, നിലയ്ക്കൽ, എരുമേലി എന്നിവിടങ്ങളിലും മറ്റ് ഇടത്താവളങ്ങളിലും ശുചീകരണ പ്രവർത്തനങ്ങൾക്കായി നിയോഗിച്ചിട്ടുള്ള 'വിശുദ്ധ സേനാംഗങ്ങൾക്ക്' നൽകേണ്ട പ്രതിഫലം കൃത്യ സമയത്തുതന്നെ നൽകേണ്ടതാണ്.

5. പ്രധാന തീർത്ഥാടനകേന്ദ്രങ്ങളായ ചെങ്ങന്നൂർ, പന്തളം, കുളനട എന്നിവിടങ്ങളിൽ അതാതിടങ്ങളിൽ ആവശ്യമായ സംവിധാനങ്ങൾ തദ്ദേശ സ്ഥാപനങ്ങൾ ഏർപ്പെടുത്തേണ്ടതാണ്. പന്തളത്ത് കൂടുതൽ ടോയ്ലറ്റ് സൗകര്യം ഏർപ്പെടുത്തേണ്ടതും, മാലിന്യം അച്ചൻകോവിലാറ്റിലേക്ക് തുറന്നുവിടുന്ന രീതി കർശനമായി അവസാനിപ്പിക്കേണ്ടതുമാണ്.

6.1. എരുമേലിയിലെ ഖരമാലിന്യ നിർമ്മാർജ്ജന പ്ലാന്റ് ഫലപ്രദമായി പ്രവർത്തിപ്പിക്കുന്നതിനാവശ്യമായ സാമ്പത്തിക സഹായം സർക്കാർ ലഭ്യമാക്കുന്നതാണ്. അതിനും, ഇൻസിനറേറ്റർ പ്രവർത്തിപ്പിക്കുന്നതിനാവശ്യമായ പരിശോധനകൾ നടത്തി മലിനീകരണ നിയന്ത്രണ ബോർഡ്, വിശദമായ നിർദ്ദേശങ്ങൾ സർക്കാരിനു സമർപ്പിക്കേണ്ടതാണ്.

6.2. എരുമേലി കരിങ്കല്ലുമുഴി-കൊരട്ടിപ്പാലം തോട്ടിൽ വീടുകളിൽ നിന്നുള്ള കക്കൂസ് മാലിന്യങ്ങൾ നേരിട്ടു തുറന്നു വിടുന്ന രീതി കർശനമായി അവസാനിപ്പിക്കേണ്ടതാണ്.

7. ശബരിമലയും, അനുബന്ധ തീർത്ഥാടനകേന്ദ്രങ്ങളും, ശുചിയായി സംരക്ഷിക്കുന്നതിനും, നദികളിൽ മാലിന്യങ്ങൾ എത്താതിരിക്കുന്നതിനും, തീർത്ഥാടകർ സഹകരിക്കേണ്ടതിന്റെയും ഇക്കാര്യങ്ങളിൽ നിയമസഭാ സമിതിയും, ഹൈക്കോടതിയും, സർക്കാരും നൽകിയിട്ടുള്ള നിർദ്ദേശങ്ങൾ അറിയിക്കുന്നതുമായ ലഘുലേഖകൾ മലയാളം, ഇംഗ്ലീഷ്, തമിഴ്, തെലുങ്ക്, കന്നഡ ഭാഷകളിൽ അച്ചടിച്ച് തീർത്ഥാടകർക്കും, കച്ചവട

ക്കാർ, തൊഴിലാളികൾ, എന്നിവർക്കിടയിലും വ്യാപകമായി പ്രചരിപ്പിക്കേണ്ടതാണ്. കൂടാതെ ദക്ഷിണേന്ത്യൻ സംസ്ഥാനങ്ങളിലെ ഭാഷാപത്രങ്ങളിലും പരസ്യപ്പെടുത്തേണ്ടതാണ്.

(ഗവർണ്ണറുടെ ഉത്തരവിൻ പ്രകാരം)

ജെയിംസ് വർഗ്ഗീസ്
പ്രിൻസിപ്പൽ സെക്രട്ടറി

- സെക്രട്ടറി, കേരള നിയമസഭ (ആമുഖ കൺ സഹിതം)
- രജിസ്ട്രാർ, കേരളാ ഹൈക്കോടതി (ആമുഖ കൺ സഹിതം)
- പ്രസിഡന്റ്, തിരുവിതാംകൂർ ദേവസ്വം ബോർഡ് (ആമുഖ കൺ സഹിതം)
- കമ്മീഷണർ, തിരുവിതാംകൂർ ദേവസ്വം ബോർഡ്
- ചെയർമാൻ, കേരള സംസ്ഥാന മലിനീകരണ നിയന്ത്രണ ബോർഡ്, തിരുവനന്തപുരം
- സ്റ്റേറ്റ് പോലീസ് ചീഫ്, പോലീസ് ഹെഡ് ക്വാർട്ടേഴ്സ്, തിരുവനന്തപുരം
- ഡയറക്ടർ, പരിസ്ഥിതി-കാലാവസ്ഥാ വ്യതിയാന വകുപ്പ്, തിരുവനന്തപുരം-13
- പഞ്ചായത്ത് ഡയറക്ടർ
- മുനിസിപ്പാലിറ്റീസ് ഡയറക്ടർ
- ജില്ലാ കളക്ടർ, പത്തനംതിട്ട/കോട്ടയം
- ജില്ലാ പോലീസ് സൂപ്രണ്ട്, ആലപ്പുഴ/പത്തനംതിട്ട/കോട്ടയം
- മാനേജിംഗ് ഡയറക്ടർ, കേരള വാട്ടർ അതോറിറ്റി, തിരുവനന്തപുരം
- ജില്ലാ മെഡിക്കൽ ഓഫീസർ, പത്തനംതിട്ട/കോട്ടയം
- ജില്ലാ പരിസ്ഥിതി എഞ്ചിനീയർ, കേരള സംസ്ഥാന മലിനീകരണ നിയന്ത്രണ ബോർഡ്, പത്തനംതിട്ട/കോട്ടയം/ആലപ്പുഴ
- ഗ്രാമപഞ്ചായത്ത് സെക്രട്ടറി, റാന്നി-പെരുനാട്, എരുമേലി, പന്തളം
- സെക്രട്ടറി, ചെങ്ങന്നൂർ മുനിസിപ്പാലിറ്റി
- ജനറൽ സെക്രട്ടറി, 'പമ്പാ പരിരക്ഷണ സമിതി ' പ്രശാന്ത് ', മാരാമൺ (പി.ഒ), പത്തനംതിട്ട-689 549.
- ജനറൽ സെക്രട്ടറി, അയ്യപ്പസേവാസംഘം, ഫോർട്ട് (പി.ഒ), തിരുവനന്തപുരം-23
- തദ്ദേശ സ്വയം ഭരണ വകുപ്പ്
- റവന്യൂ (ദേവസ്വം) വകുപ്പ്
- വനം വകുപ്പ്
- ജലവിഭവ വകുപ്പ്
- പബ്ലിക് റിലേഷൻസ് വകുപ്പ്
- അഡീഷണൽ ചീഫ് സെക്രട്ടറി (ആഭ്യന്തരം) യുടെ പി.എ.യ്ക്ക്
- പരിസ്ഥിതി വകുപ്പ് പ്രിൻസിപ്പൽ സെക്രട്ടറിയുടെ പി.എ.യ്ക്ക്
- സ്റ്റോക്ക് ഫയൽ/ ഓഫീസ് കോപ്പി

ഉത്തരവിൻ പ്രകാരം
(Handwritten Signature)
സെക്ഷൻ ഓഫീസർ